

МАЈКЛ РАДИН (MICHE RADIN)

ПОБОРНИК ЗА МАКЕДОНСКАТА ВИСТИНА *

Тој е еден од најпознатите во македонските колонии во Австралија. – Активист, заштитник на македонското самобитност, член на македонското лоби во Австралија

Со Мајкл Радин последен пат се сретнавме во Скопје, по неговото враќање од Хелсинки, каде што беше единствен претставник на Македонците од Аделајд на состанокот на делегациите на земјите - членки на КЕБС, кои го подготвувале завршниот документ што требаше да го потпишат претседателите на држави, односно влади. Инаку, Мајкл Радине познат и признат граѓанин од македонско потекло, а е перспективен и угледен адвокат на демократска и мултикултурна Австралија. Има завршено правен факултет и магистрирано на политички науки на Универзитетот во Аделајд. Работи како приватен адвокат во Етничкото здружение на адвокатите во Аделајд, во кое членуваат истакнати адвокати од десетина етнички заедници. Меѓутоа, Мајкл од сè најповеќе е вљубеник во Македонија, во македонскиот јазик, историја, литература, култура, во богатото минато на македонскиот народ кое му ги продлабочува хоризонтите во борбата за афирмација и заштита на самобитноста на својот македонски народ.

Мајкл Радин е познат и признат адвокат, но повеќе од десетина години е познат општествено - политички и културен работник од главниот град на Јужна Австралија – Аделајд. Тој е Македонец, роден во Австралија, но по потекло од егејскиот дел на Македонија. Татко му Никола е роден во селото Вишени, Костурско, кој во текот на Граѓанската војна во Грција го напуштил родното огниште за судбината најпрвин да го однесе во Унгарија, а потоа во Австралија. Мајка му Џоис, пак, е родена Австралијка, а по потекло е од селото Долно Котари, Леринско.

Македонски гласник

Во подолгиот разговор што го водевме во „Клубот на пратениците“, покрај другото, нè информира дека тој е активно ангажиран и учествува во некои од формите за човекови права во светот, бидејќи добро ги познава состојбите на Македонците во соседните држави и е добро упатен во таа материја.

„Имав можност да учествувам на состаноците за човекова димензија на КЕБС од 1990 година до последниот во Хелсинки. Покрај тоа, во 1989 година, заедно со нашите Македонци од Бломорска Македонија, посетивме повеќе европски институции, како што се: Советот на Европа во Стразбур, Комисијата за човекови права при Обединетите нации во Женева, Европската заедница во Брисел, итн. Сметам дека многу напреднавме во настапувањето во Европа, бидејќи веќе се стекнавме со едно стручно познавање на оваа проблематика. Еве, при оваа посета на Хелсинки, покрај другото, се сретнавме со делегации на скандинавските земји, како и со американскиот амбасадор при КЕБС кој ни овозможи средба со грчкиот претставник. Нашата четиричлена делегација имаше долг, исцрпен разговор со грчкиот претставник, при што беа отворени сите прашања за заштита на човековите права на Македонците во Грција. Исто така, се сретнавме и со повеќе од триесет делегации и секаде наидовме на разбирање, а тоа зборува дека македонскиот проблем е достоинствено претставен пред европската и светската јавност, со цел да се фрли светлина на ова прашање“, ни рече господинот Радин.

Кога се зборува и пишува за Мајкл Радин, треба да се каже дека тој бил главен и одговорен уредник на списанието „Искра“ од Аделајд, кое го издаваше Македонската православна општина „Св. Наум Охридски“. Списанието „Искра“ беше единствено од таков вид во иселеништвото, се печатеше трипати годишно на седумдесетина страници, во кое текстовите се објавуваа на македонски и англиски јазик. Во списанието се објавуваа претежно текстови сврзани со активностите на македонската заедница во Аделајд и пошироко во Австралија, како и текстови кои се однесуваат на Македонија, нејзината историја, култура, јазик, литература, наука. Исто така, Мајкл бил главен уредник на македонскиот радио - час, што работел во состав на Македонската православна општина, а се емитувал на Етничкото радио на Австралија.

Посебно место заслужува да се истакне активноста на Мајкл во австралиското општество. Имено, Мајкл бил првиот Македонец што има висока државна функција во Јужна Австралија. Од јули 1984 година, тој бил назначен за комисионер во Државната комисија за етнички прашања за Јужна Австралија. Тој, воедно, бил и прв Македонец назначен на оваа многу значајна функција за македонските доселеници во Јужна Австралија и пошироко, со кое иселениците имале поголем пристап во решавањето на голем број проблеми од секојдневниот живот во новата средина.

Како што нè информира овој Австралијанец од македонско потекло, Државната комисија за етнички прашања имала за цел да му дава совети и препораки на министерот за етнички прашања, а преку него

на Владата на Јужна Австралија. Комисијата ја спроведувала политиката на мултикултурата во општеството и државните органи, како и давала помош, информативни услуги и грижа на македонските доселеници. Како комисионер, тој се трудел да им помогне на Македонците, особено во зачувувањето на нивниот идентитет, нивниот јазик и култура, минато и иднина.

Илинденска фондација

Во врска со организираноста на Македонците во Австралија, Мајкл Радин рече: „Веќе сме организирани во рамките на меѓународното македонско лоби, тоа особено го направивме по посетата на Џон Битов на Австралија. Решивме да земеме поактивно учество во рамките на лобито и за таа цел да ја создадеме Илинденската фондација, со цел да собереме финансиска помош за остварување на целите на меѓународното лоби. Јас сум директор на Илинденската фондација и имам собрано поголема сума пари од македонските доселеници, а парите се употребуваат во борбата за афирмација и докажување на вистината за Македонија и македонскиот народ. Како што има проблеми на Балканот, така и ние имаме бројни проблеми во Австралија, особено со грчкото лоби кое е помоќно од нашето. Меѓутоа, вистината е на наша страна и ние со правичност и со името македонско ќе победиме“, ни рече Мајкл Радин.

Мајкл Радин беше и еден од дванаесетте Македонци од прекуокеанските земји кои учествуваа на 19-от Семинар за македонски јазик, литература и култура, што го организира Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ од Скопје.

Покрај тоа, престојот во Република Македонија тој го искористи за контакти со претставници од општествените организации и други асоцијации, а Матицата на иселениците од Македонија му додели плакета и благодарница за неговиот придонес во афирмацијата на македонските иселеници во Австралија. Тогаш, тој ни изјави:

„Дојдов во Македонија по третпат, но ова ми беше вторпат како учесник на Семинарот за македонски јазик, литература и култура. За сите нас што учествуваме на Семинарот, тоа е настан од посебен интерес. Се запознавме поблиску со историското и културното наследство, јазикот и современата стварност кои претставуваат трајни придобивки на Македонија и на македонскиот народ. Моето искуство особено ќе биде корисно во наредната година кога, по повод 150-годишнината на Јужна Австралија, ќе биде отворен првиот Музеј на етничките заедници. Во тој музеј, Македонија и македонските иселеници ќе добијат свое посебно место. Планирам некои вредности од македонската литература, култура и уметност да бидат презентирани и во Аделајд, особено во текот на манифестацијата Денови на македонската култура што се одржува секоја година во Мелбурн. Така, - рече Мајкл, - Македонската православна општина „Св. Наум Охридски“ планира да ги покани сите учесници на Деновите на културата да земат активно учество во презентирањето на своите вредности. Тоа, од друга страна, ќе значи поттик за младите ентузијастички во нашата средина за поцелосно афирмирање на македонското име и современите достигнувања.

На неколку средби - другарувања и разговори во Македонија, Мајкл Радин мошне топло зборувааше за помошта што тогашната Матица на иселениците од Македонија ја дава со испраќањето на дневниот печат, списанието „Македонија“ и голем број литература, што е неопходна за збогатување на содржината на списанието „Искра“. Тој особено ја истакнуваше помошта на голем број институции и поединци кои му помогнале при подготвувањето на неговата прва книга под наслов „ВМРО и македонското прашање 1893-1934“, која наедно е и негов магистерски труд. Книгата наскоро треба да биде печатена во Аделајд на англиски јазик.

„Во оваа пригода, - рече Мајкл, - сакам да ве информирам дека во 1988 година ќе се слави 200-годишнината од првото доселување во Австралија. По тој повод, Одделот за општествени науки на Австралискиот национален универзитет од Канбера го подготвува делото „Енциклопедија на Австралија и на австралискиот народ“, која ќе содржи повеќе од милион зборови и материјали од сите национални етнички и јазични групи во Австралија. Притоа, Македонците во Австралија добија посебен дел во Енциклопедијата кое, - како рече Мајкл, - ќе претставува големо достигнување и афирмација на Македонија и на македонскиот народ“.

* Текстот за Мајкл Радине објавен во книгата „Во Австралија како дома“, на Славе Николовски - Катин, Матица македонска, Скопје, 1992, 98-101